

## عنوان مقاله:

مطالعه تطبیقی سربوش ها در تصاویر چاپ سنگی شاهنامه ۱۲۶۲ ق. (بمبئی) شاهنامه ۶۷-۱۲۶۵ ق. (تهران)

## محل انتشار:

دو فصلنامه هنرهای صناعی اسلامی، دوره 5، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

## نویسندگان:

علی بوذری - Tehran University of Art

پروانه سالاروند - Shahid Beheshti University

## خلاصه مقاله:

ورود صنعت چاپ به ایران و هند باعث شد تا در کنار اشاعه زبان و ادب فارسی، تبادلات فرهنگی و هنری این دو سرزمین بیش از پیش گسترش پیدا کند. بدین ترتیب تصاویر کتاب های چاپ سنگی رسانه بصری جدیدی در اختیار هنرمندان قرار داد تا بتوانند در کنار مصورسازی متن های فاخر ادبیات فارسی، تحولات و تغییرات اجتماعی را نیز بازتاب دهند. اولین شاهنامه چاپ سنگی در بمبئی و به سال ۱۲۶۲ ق. (۱۸۴۶ م.) به طبع رسید و تنها پنج سال بعد، تصاویر و متن این شاهنامه الگویی برای چاپ نخستین شاهنامه در تهران ۱۲۶۷ ق. (۱۸۵۰ م.) قرار گرفت. این اثر که به دست علی قلی خوئی، تصویرگر مبدع دوره قاجار، مصور شده بود، از بسیاری جهات مشابه چاپ نخست هند است. با این حال هنرمند ایرانی در موارد فراوانی تلاش کرده تا ویژگی های کار خود و جامعه قاجاری را در تصاویر منعکس کند و جامعه ایرانی بر تصاویر هندی بیوشاند. این تحقیق از لحاظ رویکرد، کیفی است و از منظر هدف، کاربردی طبقه بندی می شود، با هدف مطالعه بصری سربوش در تصاویر دو شاهنامه چاپ سنگی در هند و ایران انجام شده، در پی یافتن پاسخ به این پرسش است که هنرمند تصویرگر شاهنامه ۱۲۶۵-۱۲۶۷ ق. (تهران) در تصاویر خود برای شاهنامه چه تغییراتی را در جزییات و فرم سربوش ها به نسبت تصاویر نخستین شاهنامه چاپ هند، ایجاد کرده و در زمینه طراحی چه ابداعاتی انجام داده است؟ حاصل این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی انجام شده، نشان دهنده شناخت و احاطه هنرمند نسبت به موارد استفاده سربوش ها و به کارگیری انواع آن ها برای تفکیک اشخاص در طبقات مختلف اجتماعی است. در حالی که تنوع بالای سربوش ها در مجالس شاهنامه علی قلی و دقت در ترسیم جزییات، کار علی قلی را به لحاظ هنری از هنرمند بمبئی متمایز می کند، این تغییرات باعث شده معرفی بهتری از شخصیت های داستان در تصاویر صورت پذیرد.

## کلمات کلیدی:

هنر دوره قاجار، شاهنامه، چاپ سنگی، سربوش، علی قلی خوئی، هنر دوره قاجار، شاهنامه، چاپ سنگی، سربوش، علی قلی خوئی

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1429553>

